

ЦЕНТР ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я МОЗ УКРАЇНИ

ГОСТРИЙ РЕСПІРАТОРНИЙ ДИСТРЕС-СИНДРОМ ЗНЯТТЯ З ІНВАЗИВНОЇ ВЕНТИЛЯЦІЇ ЛЕГЕНІВ

лютий 2020

Мета навчання

Наприкінці цієї лекції ви будете в змозі:

- Описати переваги стратегії зняття пацієнтів з інвазивної ВЛ на основі протоколу.
- Скласти протокол щоденного проведення тесту спонтанного дихання (ТСД), адаптований для вашої лікарні.
- Обговорювати показання до трахеостомії.

Визначення

Відлучення

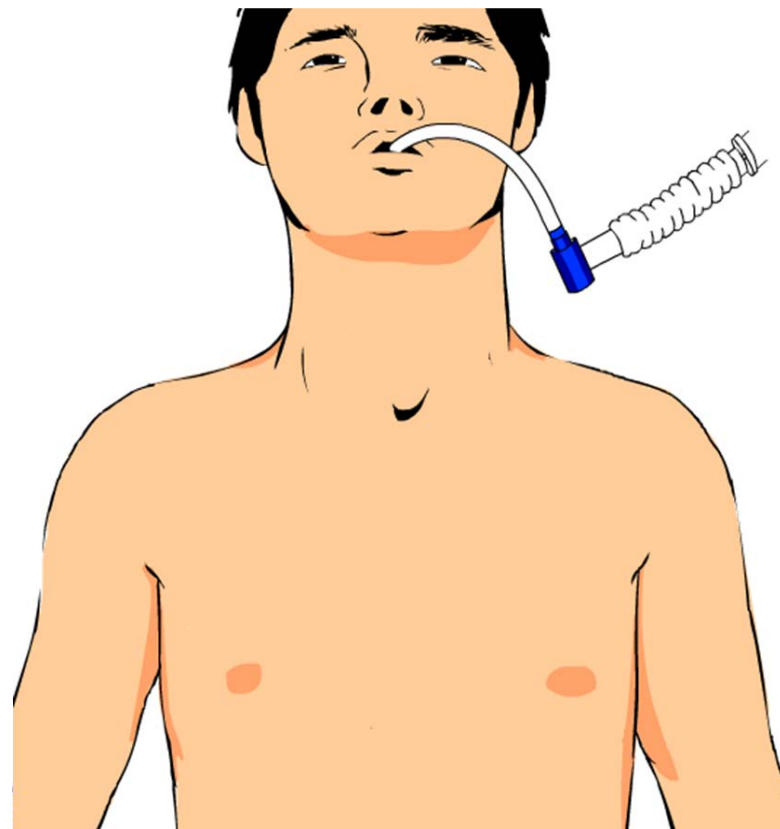
поступове припинення ШВЛ.

Тест спонтанного дихання (ТСД):

різке зниження рівня дихальної підтримки ШВЛ до мінімальних рівнів (зазвичай на 30-120 хвилин).

Екстубація:

видалення ендотрахеальної трубки.

Ризики інвазивної штучної вентиляції легенів і передчасної екстубації

Триваліший термін перебування в ВІТ

вищі витрати лікарні
внутрішньолікарняні інфекції (вентилятор-асоційовані інфекції, такі як пневмонія, синусит)
травма верхніх дихальних шляхів (ушкодження голосових зв'язок, підскладочний стеноз)

Триваліший термін
перебування в ВІТ

Передчасна екстубація

Пролонгована ІВЛ

Середній показник
невдалої екстубації
становить від 5 до 15%

Впровадження протоколу з ТСД покращує результати для пацієнтів

- Було продемонстровано, що проведення за протоколом щоденного ТСД дає користь як окреме втручання **та**, тим більше, в поєднанні з протоколом ТМП:
  - зменшення кількості днів ІВЛ (коротший період до екстубації без зростання кількості випадків невдалої екстубації!)
  - зменшення кількості днів вентилятор-асоційованих інфекцій
  - зменшення кількості днів делірію
  - покращення ситуації зі слабкістю м'язів і функціональністю
  - Кращі показники виживання через один рік!

Підхід на основі семи кроків

Крок 1. Щоденна оцінка готовності пацієнта дихати спонтанно

Крок 2. Безпечне проведення ТСД

Крок 3. Оцінка результативності пацієнта за ТСД

Крок 4. Оцінка безпечності екстубації

Крок 5. Екстубація

Крок 6. Моніторинг-документування-інтерпретація-реагування

Крок 7. Надавати якісний догляд: реалізовувати в межах протоколу ABCDEF

Крок 1

Щоденна оцінка готовності дихати спонтанно

- Подолання/покращення ситуації щодо причини ШВЛ.
- Послідовні спонтанні дихальні зусилля:
  - регулюйте застосування седації та швидкість вентиляції, щоб сприяти послідовним спонтанним дихальним зусиллям і запобігти атрофії дихальних м'язів через брак навантаження на них.
- **Стабільна й адекватна оксигенація:**
  - $SpO_2 \geq 88\%$ або $PaO_2 \geq 55$ мм рт.ст. або 8 кПа
  - ПТКВ (РЕЕР) ≤ 8 см H_2O
    - $FiO_2 \leq 0,50$.
- **Стабільна й адекватна вентиляція:**
  - відсутність ацидозу ($pH > 7,30$)
  - послідовний хвилинний обсяг вентиляції ≤ 15 л/хв.

Щоденна оцінка готовності дихати спонтанно

- Гемодинамічна стабільність:
  - відсутність значних судинозвужувальних засобів (наприклад, дофамін ≤ 5 мкг/кг/хв).
- Поточна відсутність нервово-м'язових блокуючих засобів або свідчень постійної блокади.
- Відсутність факторів погіршення ситуації, таких як септичний шок або поліорганна недостатність.
- Відсутність активної ішемії міокарда

Адаптуйте протокол до свого ВІТ

Крок 2

Проведення ТСД

Три поширені методи ТСД

- Перевірка з підтримкою низьким рівнем тиску
  - ПТ 5-7 см H₂O
  - ПТКВ (РЕЕР) 5 см H₂O.
- Перевірка з низьким рівнем ТППТ
  - ТППТ (CPAP) 5 см H₂O.
- Перевірка з Т-подібним перехідником або пробна версія з базовим потоком (ПТ 0, ПТКВ 0)
  - відключення пацієнта від ШВЛ
  - не рекомендується немовлятам та маленьким дітям

Низький рівень ПТ збільшує частоту проходження ТСД та не збільшує показник відмови після екстубації порівняно з Т-подібним перехідником або ТППТ (CPAP).

Як проводити ТСД

- **Координуйте ТСД з ТМП.**
- **Уважно відстежуйте стан пацієнта протягом перших 5 хв.:**
  - тренуйте пацієнта під час переходу до спонтанного дихання
  - розпізнавайте ранні ознаки дихальної недостатності
  - виявляйте потребу в повторному введенні посиленої дихальної підтримки апаратом ШВЛ.
- **Продовжуйте ТСД принаймні 30 хв. або до 2 годин, якщо немає ознак дихальної недостатності.**

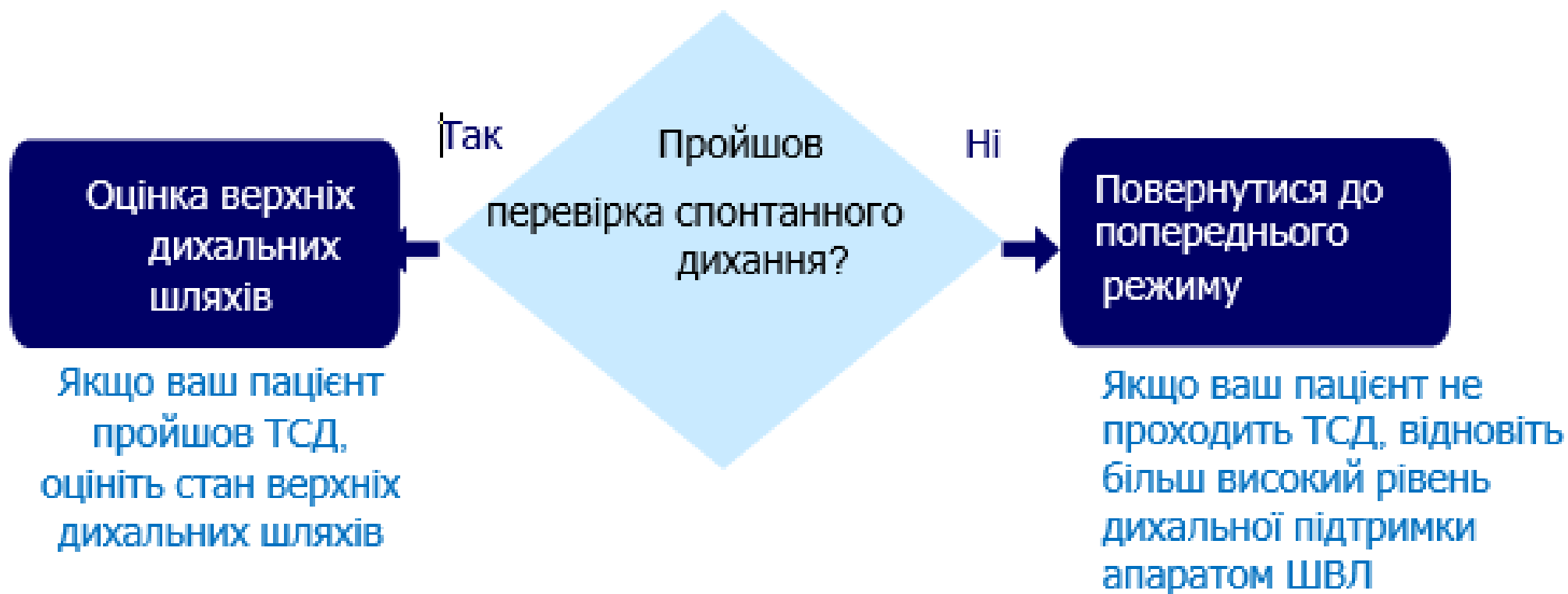
Що взяти до уваги при проведенні ТСД

- Різке припинення підтримки може викликати непереносимість серед меншої частини пацієнтів (напр., пацієнтів із тривожними станами):
  - поступове відлучення від ПТ протягом 10–15 хв. із кроком ~ 2 см H_2O може диференціювати тих, хто справді не переносить ТСД, від пацієнтів, схильних до психогенного диспное
  - підозрюється в пацієнтів, які постійно не проходять ТСД без видимого фізіологічного обґрунтування.

Крок 3

Оцініть результати свого пацієнта

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

Монітор

Пацієнт

Оксигенація

Вентиляція

Серцево-судинні

Непроходження ТСД характеризується...

- Появою будь-яких ознак дихальної недостатності:
  - частота дихальних рухів $> 35/\text{хв.}$
    - $\text{SpO}_2 < 90\%$
  - апное або періодичне дихання (нестабільний привід)
  - гіповентиляція.
- Збільшення $\text{PaCO}_2 \geq 10 \text{ мм рт.ст. або } 1,3 \text{ кПа.}$
- $\text{pH} < 7,3.$
- Частота дихальних рухів $< 8/\text{хв.}$

Непроходження ТСД характеризується...

- Появою $\geq$ двох ознак майбутньої недостатності:
  - респіраторний дистрес (наприклад, парадоксальне дихання, виражене залучення допоміжних м'язів/пульсація трахеї/роздування крил носу, залучення м'язів черевного преса)
  - сильне збудження, гостра зміна психічного стану, потовиділення
  - гемодинамічна нестабільність ($> 20\%$ зміна ЧСС або СКТ, аритмія).

Непроходження ТСД: визначити причину та лікувати

Зниження комплаєнтності дихальної системи
Підвищений опір дихальних шляхів
Підвищена альвеолярна
вентиляція
Збільшений обсяг зони нечутливості
Спричинене навантаження (асинхронія,
перегодовування)

ПОТРЕБА

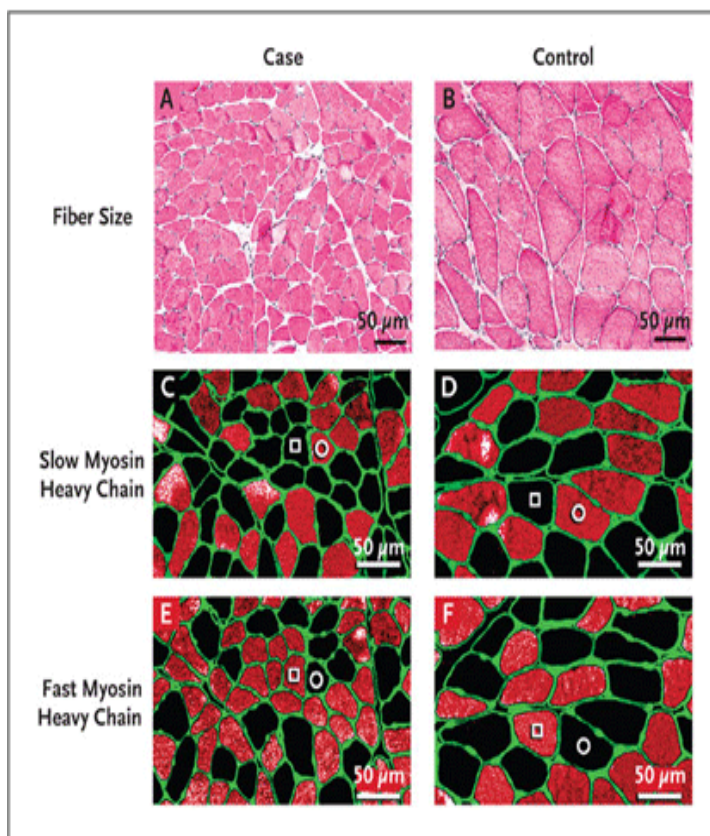
Нейронна активність
Сила дихальних м'язів
Витривалість

СПРОМОЖНІ

Слабкість м'язів діафрагми

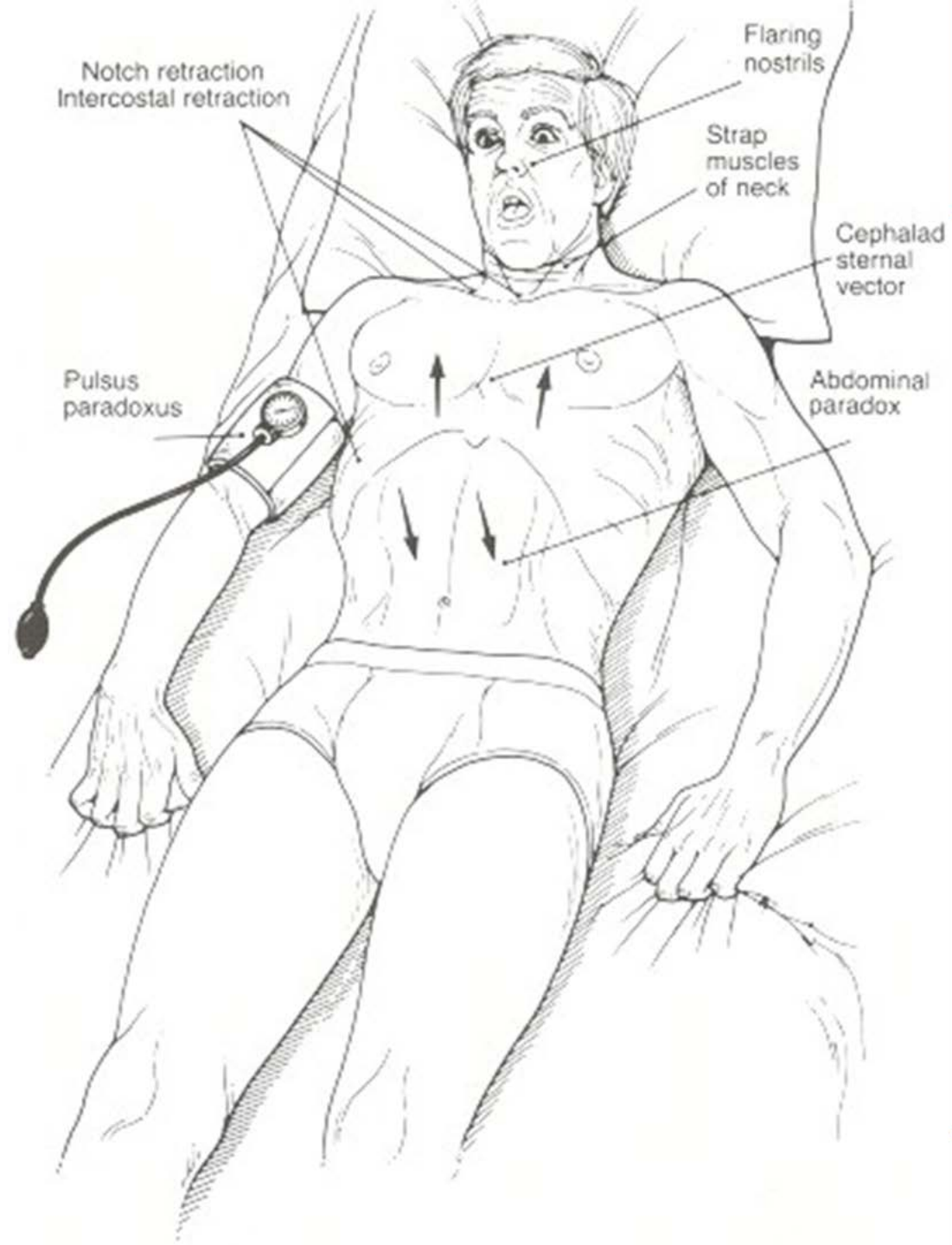

- Контрольована вентиляція викликає швидку атрофію м'язів діафрагми.
- Уникайте втоми дихальних м'язів під час відлучення:
  - явні ознаки дистресу збігаються з ранньою м'язовою недостатністю. Повернення пацієнтів на повну підтримку зменшує шанси спричинити стійку травму м'язів.
- **Пам'ятайте, що рання мобільність (тобто пакет ABCDEF) підвищує загальну силу та скорочує кількість днів ІВЛ.**

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

Ознаки дихальної недостатності

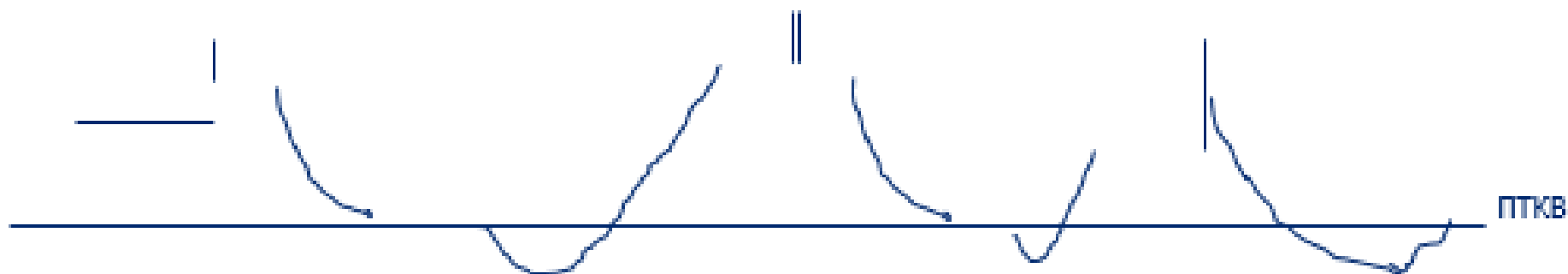
Розпізнати та лікувати асинхронію пацієнта та вентилятора

- Асинхронія асоційована з більшою тривалістю ВЛ.
- Може виникати під час спонтанної або допоміжної вентиляції:
  - фізичні ознаки: збудження, пітливість, роздування крил носа, парадокс черевної порожнини, міжреберне втягування, тахікардія
  - саме лише тахіпное $\neq$ асинхронія.
- **Може виникати на різних етапах циклу дихання (тригер, вдих, цикл, видих):**
  - асинхронія в часі: невідповідність моменту нейронного вдиху та вдиху вентилятора й циклів дихання
  - асинхронія потоку: вентилятор не відповідає потоку пацієнта.

Графічне представлення того, як проявляється асинхронія

- Підказки:

- невідповідність потоку (резистивне навантаження) та затримка триггеру (порогове навантаження) сприймаються пацієнтами (і тому проявляються на початку вдиху)
- Невідповідність ДО (пружне навантаження) сприймається та з'являється наприкінці вдиху/на початку видиху).

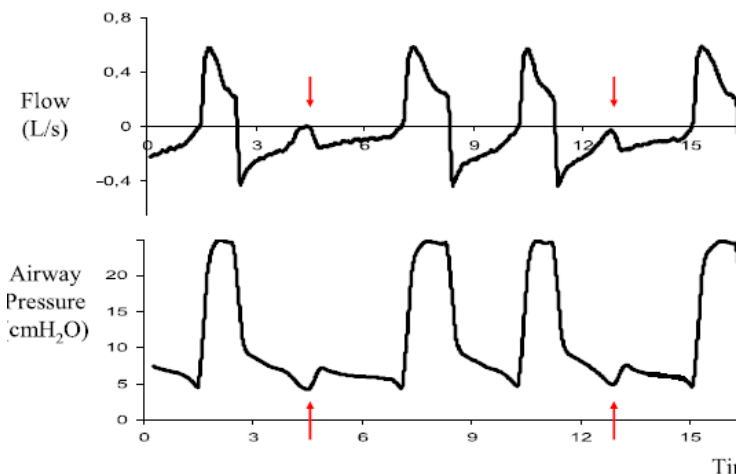

Пасивне дихання

Затримка триггера
невідповідність потоку
("зачерпнуте р-трассування")

Адекватний тригер + потік, але немає тиску на плато
+ Тиск у ДШ опускається нижче ПТКВ

Неефективний тригер

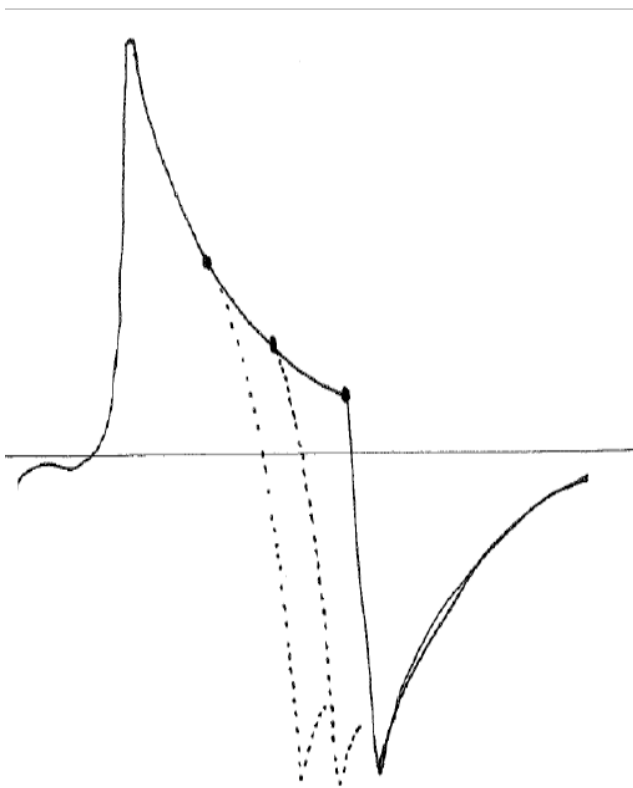

- Встановити чутливий тригер вдиху
  - P_{sens} -1-2 см H₂O або 2–5 л/м.
- Агресивно лікувати бронхоспазм.
- Відсмоктувати виділення з трахеї.
- Видаляти воду з трубок вентилятора.
- Якщо авто-ПТКВ, то використовуйте ПТКВ:
  - ПТКВ (РЕЕР) ~ 2 см H₂O < авто ПТКВ
  - ліміт 8-7 см H₂O.
- Поступове зменшення підтримки:
  - за ВПТ зменшити ПТ
  - в режимі АС зменшити ДО або скоротити Чвд (ліміт - 0,7 сек, 0,6 сек. розширює_зону нечутливості
  - зменшити ПТКВ

- Пацієнт вдихає, але не отримує дихання від вентилятора.
- Рахувати пропущені та запущені цикли дихання як сукупне число.

Проаналізуйте форми хвиль: передчасні або затримані цикли

За ВПТ цикли вентилятора, що забезпечують видих у % від пікового потоку на вдиху: зазвичай встановлюються на рівні 25%.

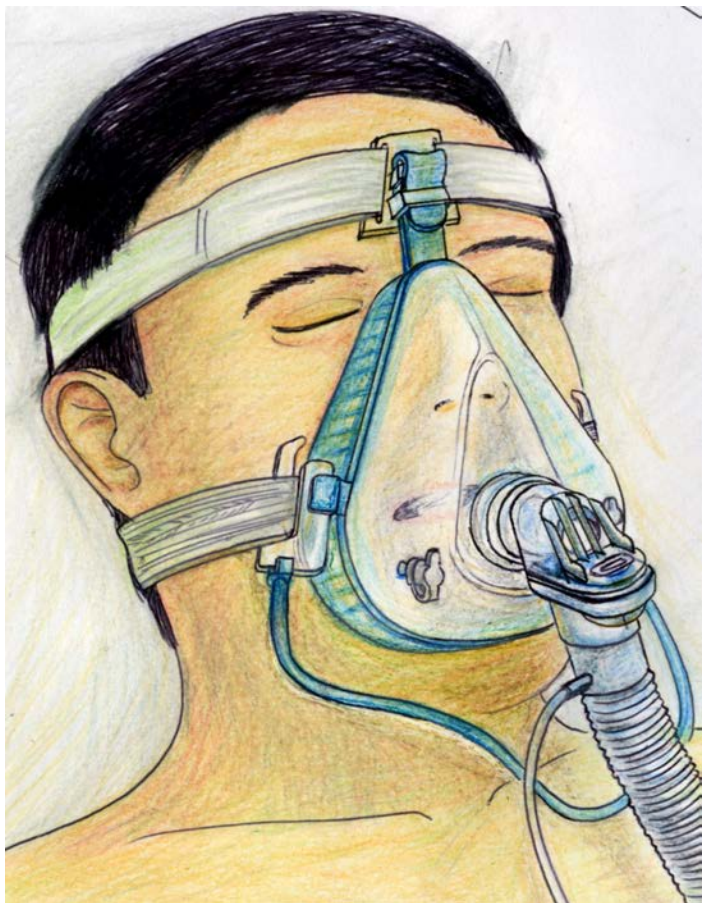
У пацієнтів з астмою/ХОЗЛ на ВПТ часто спостерігається затримка циклу: збільшити % до 40%.

За ГРДС часто спостерігається передчасний цикл: знизити % до 10%.

Відпочити протягом ночі та спробувати знову завтра

- Дати пацієнту відпочити з дихальною підтримкою апаратом ШВЛ, налаштованою, щоб:
  - уникнути втоми м'язів
  - уникнути розвитку подальшої атрофії м'язів (використовуйте допоміжний режим) та
  - уникнути асинхронії.
- **Лікувати причину невдачі:**
  - наприклад, діурез при набряку легенів, поповнення електролітів, якщо їх рівні низькі.
- Рання рухливість і фізичні вправи.
- **Проведіть щоденну оцінку ТСД наступного дня.**

Екстубація з переходом на НІВЛ для пацієнтів, які не пройшли декілька ТСД

Для пацієнтів із ГРДС:

екстубація з переходом на НІВЛ не рекомендується, оскільки недостатньо доказових даних.

Для пацієнтів з гострою гіперкапнічною дихальною недостатністю:

екстубація з переходом на НІВЛ є прийнятним варіантом у спеціалізованих центрах.

Крок 4

Оцінка безпечності екстубації

	Так	Ні
Екстубація	Чи можна пацієнту безпечно провести екстубацію?	Поновити механічну вентиляцію
<div>1. Чи є адекватний кашель?</div> <div>2. Чи є рясні виділення?</div> <div>3. Чи існують ризики післяекстубаційного стридору?</div>		

Даних клінічних досліджень на підтримку наступних рекомендацій бракує, але експерти погоджуються, що: AJRCCM, 2017

Оцінка безпечності екстубації

- Кашель необхідний для захисту дихальних шляхів:
  - зазвичай якісна оцінка.
- Відсмоктування частіше, ніж кожні 2 години, асоційоване з невдачею екстубації:
  - зазвичай якісна оцінка.
- **Фактори ризику післяекстубаційного стридору верхніх дихальних шляхів:**
  - ускладнена інтубація
  - інфекція, травма або операція на обличчі або шиї
  - патологічне ожиріння
  - тривала інтубація
  - жіноча стать
  - водянка шкіри.

Оцінка безпечності екстубації

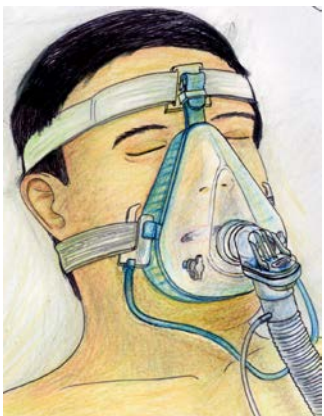
- Проведіть **тест на герметичність манжети в пацієнтів групи високого ризику**. Якщо витік із манжети нижче порогового або відсутній:
  - затримка екстубації
  - розглянути короткий курс стероїдів
  - діурез до екстубації
  - повторна оцінка.
- Якщо прийнято рішення продовжувати екстубацію, незважаючи на поганий витік, розташуйте обладнання та персонал біля ліжка для повторної інтубації.

Крок 5

Екстубація

- Видалить ендотрахеальну трубку.
- Забезпечте негайну терапію киснем:
  - нещодавнє дослідження виявило, що використання високопоточної оксигенотерапії одразу після екстубації у пацієнтів із $P/F < 300$:
    - асоційоване з поліпшенням оксигенації, більшим комфортом і меншою потребою в повторній інтубації порівняно з маскою Вентурі.
  - Пацієнти з високим рівнем ризику (тобто ХОЗЛ, ХСН) можуть мати користь від негайного профілактичного переходу на НІВЛ:
    - асоційоване з меншою кількістю днів у ВІТ, нижчою захворюваністю та смертністю.

Крок 6

Крок 6: Моніторинг-документування-інтерпретація-реагування

- Проводьте частий моніторинг пацієнта протягом наступних 24-48 годин:
  - у пацієнтів із високим рівнем ризику слід негайно відстежувати ознаки стридору після екстубації чи інші ознаки надзвичайних ситуацій, пов'язаних із дихальними шляхами
  - частота ~ 1–3%, переважно протягом 8 годин після екстубації.
- Якщо розвивається дихальна недостатність, це невдала екстубація:
  - не затягуйте повторну інтубацію:
    - затримка асоційована зі зростанням смертності.
  - НІВЛ корисна в цій ситуації лише як спосіб виграти час, і повторну інтубацію затягувати не слід.

Особливі міркування щодо тяжких ГРДС

- Пацієнти можуть проходити тривалий курс ІВЛ.
- Початкове зниження високого рівня ПТКВ слід здійснювати поступово:
  - на 2 см H₂O один або два рази на день.
- Після того, як будуть виконані критерії готовності, більше рекомендується перевірка з підтримкою тиску, ніж інші методи.

Трахеостомія

- Рання трахеостомія в пацієнтів, які потребують тривалої ШВЛ, не знижує рівень смертності.
- Як правило, пацієнти, які потребують тривалої вентиляції (> 10-14 днів) і, як очікується, виживуть, можуть отримати переваги від трахеостомії:
  - лікарі агресивніше відсувати пацієнта від вентилятора, оскільки встановлені штучні дихальні шляхи.
- Основним моментом є ретельне врахування ризиків і користі від цього інвазивного втручання в поєднанні з належною комунікацією з пацієнтом/довіреною особою.

Трахеостомія

- **Особливі міркування:**

- якщо у важкохворого пацієнта наявна тривала потреба в ШВЛ, але прогноз поганий, то трахеостомія навряд чи буде корисною
- пацієнти з неврологічними ушкодженнями та потенційною можливістю одужання можуть отримати переваги від ранньої трахеостомії.

Пакет ABCDEF

Розробіть у своїй лікарні робочий процес, який дозволить надійно впроваджувати всі підходи для забезпечення оптимальних результатів.

Пробудження та
координація
дихання

Вибір легкої
седації

Моніторинг і
контроль делірію

Рання рухливість і
фізичні вправи

Сім'я

Днів ІВЛ, тривалість перебування, делірій,
віддалені когнітивні порушення та втрата працездатності, смертність.

Підсумок

- Щодня узгоджено застосовуйте протокол ТСД, щоб знімати пацієнтів із ШВЛ і тим самим поліпшувати їх результати.
- Слід визначити та лікувати причину непроходження пацієнтами ТСД, і зробити спробу наступного дня.
- Перед екстубацією в пацієнтів, які успішно пройшли ТСД, слід оцінити стан дихальних шляхів.
- Здійснюйте моніторинг пацієнта після екстубації протягом наступних 48 годин на предмет ознак дихальної недостатності та необхідності повторної інтубації.
- Впровадження в межах пакету ABCDEF дасть оптимальні результати для пацієнтів.

Подяки

Автори

Д-р Charles David Gomersall, лікарня принца Уельського, SAR Гонк-Конг, Китай, д-р Janet V Diaz, ВООЗ, Женева, Швейцарія

Д-р Neill Adhikari, Центр наук про здоров'я в Саннибруку, Торонто, Канада, Д-р Steve Webb, Королівська лікарня, м. Перт, Австралія

Д-р Satish Bhagwanjee, Університет Вашингтона, США, Д-р Kobus Preller, лікарня Адденбрук, Кембридж, Велика Британія

Д-р Paula Lister, лікарня Great Ormond Street, Лондон, Велика Британія

Richard Kallet, ККЛ, Загальна лікарня Сан-Франциско, Сан-Франциско, Каліфорнія, Д-р Nehad Shirawir, лікарня Аль Захра, Дубай, ОАЕ

Д-р Wes Ely Vanderbilt, Медичний університет, Нашвілл, США